

УДК: 94(73):355.01(581)

Б. М. Гончар, Ю. Б. Гончар

ВІЙНА США В АФГАНІСТАНІ І АДМІНІСТРАЦІЯ Б. ОБАМІ

Після завершення Радянським Союзом ганебної афганської авантюри (1979–1989 рр.) в Афганістані посилювалися політичні усобиці, які призвели до кривавого збройного протистояння різних угруповань у боротьбі за владу. Перемога дісталася ісламському фундаменталістському руху Талібан. Таліби встановили контроль над столицею Кабул у вересні 1996 р. Діяльність режиму талібів в 2000 р. була засуджена Організацією Об'єднаних Націй за підтримку міжнародного тероризму, зокрема терористичної організації Аль-Каїда (арабською "Основа". – *Б. Г., Ю. Г.*) на чолі з У. Бен Ладеном. Після терористичної атаки проти США 11 вересня 2001 р. Вашингтон звинуватив уряд Талібан у підтримці міжнародного тероризму. США з участю НАТО та підтримкою ООН створили міжнародну коаліцію, яка в листопаді 2001 р. розпочала військову операцію в Афганістані. Режим талібів був повалений. В 2004 р. в Афганістані була прийнята нова Конституція, і на перших прямих президентських виборах президентом було обрано Хаміда Карзая.

Незважаючи на початкові успіхи міжнародних сил, ситуація в Афганістані постійно ускладнювалася. Значною мірою це було пов'язано із розв'язанням у березні 2003 р. адміністрацією Дж. Буша-мол. війни проти режиму Саддама Хусейна в Іраку, що вимагало великих військових і економічних зусиль.

У 2001 р. Сполучені Штати були орієнтовані на військову перемогу і формування уряду, здатного здійснювати в Афганістані економічні й демократичні реформи. Одночасно з залученням коштів для відновлення економіки Афганістану Вашингтон і його союзники здійснювали підготовку афганських сил безпеки. Усе ж, з поступовим відродженням руху Талібан і активізації її членів, адміністрація Буша зупинилася саме на силовому варіанті. Цим пояснюється і рішення США значно збільшити свій військовий контингент у Афганістані, а також заклик до учасників антитерористичної коаліції (в тому числі – й України. – *Б. Г., Ю. Г.*) збільшити чисельність своїх солдат, як у військовій, так і в гуманітарній сферах.

Але і ця стратегія не забезпечила бажаної перемоги. На час президентських виборів у США в листопаді 2008 р. в Афганістані продовжувалася нескінченна громадянська війна. Ситуація в країні ставала все гірше і гірше. Рух Талібан, який ще кілька років тому здавався розгромленим, з 2004 р. почав набирати силу не лише на півдні країни, але і в центральних провінціях. Бойовики активно діяли в 17 із 34 провінцій. Інтенсивність бойових дій зростала як наслідок того, що таліби успішно поєднували партизанську тактику боротьби з терористичними актами проти

військ афганського уряду і Міжнародних сил зі сприяння безпеці в Афганістані (ISAF). Як наслідок, американці зазнавали серйозних військових втрат і, починаючи з жовтня 2001 р. до початку 2009 р., близько 600 американських солдат було вбито і понад дві з половиною тисяч отримали поранення.

Для адміністрації Барака Обама (першого в історії США чорношкірого президента, обраного 4 листопада 2008 р. – *Б. Г., Ю. Г.*) найважливішою зовнішньополітичною проблемою став Афганістан. Новопризначений державний секретар США Гіларі Клінтон під час слухань у комітеті з міжнародних справ американського Конгресу назвала Афганістан "вищим пріоритетом для обраного президента" [1]. Під час своєї виборчої кампанії Б. Обама критикував республіканську адміністрацію Дж. Буша-мол. за те, що вона переключила увагу громадськості на Ірак, у той час, коли лідер Аль-Каїди Усама Бен Ладен переховується десь у талібів на афгансько-пакистанському кордоні. Сполучені Штати Америки, відзначав Обама, програють у війні, яка починалася для них так успішно. Поразка сил коаліції в боротьбі з міжнародним тероризмом приведе до нового хаосу в Афганістані і, відповідно, до дестабілізації ситуації в усьому центральноазійському регіоні.

Тому нова адміністрація поставила своїм завданням змінити ситуацію. Адміністрація Барака Обама дійшла висновку, що для стабілізації ситуації в Афганістані і остаточного розгрому Аль-Каїди і Талібану необхідно переглянути стратегію в цій країні. Ще до виборів президента в журналі "Foreign Affairs" з'явилася програмна стаття Б. Обама "Оновлюючи американське лідерство", в якій підкреслювалося: "Ми повинні перефокусувати наші зусилля в Афганістані й Пакистані – центральному фронті нашої війни проти Аль-Каїди – таким чином, щоб протидіяти терористам там де вони найглибше вкоренилися. Успіх у Афганістані все ще можливий, але лише якщо ми діятимемо швидко, розважливо і рішуче. Ми повинні проводити інтегровану стратегію, що посилює наші війська в Афганістані та усуває обмеження на збройні сили, введені деякими союзниками з НАТО. Наша стратегія повинна також включати досвідчену дипломатію, щоб ізолювати Талібан, і ефективніші програми розвитку, націлені на допомогу в районах, де Талібан здійснює вторгнення" [2].

Для досягнення успіху в Афганістані президент Обама "взяв зобов'язання відповідально завершити війну в Іраку" [1]. Американські війська повинні бути виведені з іракських міст протягом 16 місяців, що відповідало угоді, укладеній попередньою адміністрацією Дж. Буша-мол. і урядом Іраку, і передати відповідальність за безпеку Іраку місцевим силам безпеки. Адже скорочення американських військ у Іраку давало можливість військовому керівництву США збільшити американську присутність у Афганістані. Як зазначається в зовнішньополітичній програмі Б. Обама, США "перенацілять американські ресурси на найбільшу загрозу нашій безпеці – відродження Аль-Каїди і Талібану в Афганістані та Пакистані" [3].

Особлива увага Вашингтона до Пакистану в контексті подій в Афганістані пояснюється тим, що загони бойовиків Талібану і міжнародні центри Аль-Каїди розташовані на сході і півдні Афганістану, вздовж прикордонних районів з Пакистаном. При загрозі їх знищення коаліційними військами, вони переходять кордон і знаходять притулок у Пакистані. Ці райони є місцем проживання племен пуштунів – "пуштунський пояс". У самому Пакистані проживає багато пуштунів. Території, які вони населяють, не контролюються центральним урядом. Це полегшує переміщення талібів із однієї країни в іншу. Саме в Пакистані знаходяться штаб-квартира Аль-Каїди, табори талібів і релігійні школи – медресе, де готується поповнення для фундаменталістського руху. На прес-конференції 3 березня 2009 р. держсекретар Г. Клінтон, аналізуючи ситуацію на кордоні між Афганістаном і Пакистаном, зробила висновок: "Зрозуміло, що район кордону між двома країнами дійсно є місцезнаходженням великої екстремістської активності. Стає очевидним, що Пакистан стикається з дуже серйозною внутрішньою загрозою, а Афганістан стоїть перед лицем зовнішніх загроз, що виходять із Пакистану" [4]. Саме тому військові сили, що перекидалися з Іраку (експедиційна бригада морських піхотинців і ударна армійська бригада. – *Б. Г., Ю. Г.*), були розташовані уздовж пакистанського кордону [5].

Для досягнення успіху в Афганістані адміністрація Б. Обама мала намір нарощувати тут кількість американських військ і спонукати союзників із НАТО зробили це ж саме, а також "виділили більше ресурсів, щоб оживити економічний розвиток Афганістану [3]. Пакистан також повинен був отримати більшу невійськову допомогу, щоб "він зміг забезпечити необхідну безпеку в районі кордону з Афганістаном" [3].

В листопаді 2009 р. держсекретар Г. Клінтон започаткувала тристоронні зустрічі міністрів закордонних справ США, Афганістану і Пакистану. А президент Обама віддав наказ про направлення до Афганістану додаткових 17 тис. військовослужбовців, що збільшувало кількість американських військ до 60 тис. осіб; країни НАТО забезпечували ще 30 тис. військовослужбовців [6]. Характерно, що урядовці адміністрації Б. Обама і багато американських експертів-міжнародників визнавали, що врегулювати ситуацію в Афганістані за допомогою лише військової сили надзвичайно важко, або ж зовсім неможливо. "Додаткові сили дійсно необхідні (для Афганістану), але саме збільшення не бути дорівнювати успіху", – стверджували військові аналітики Н. Фік і Дж. Негл [7, с.44]. Тому Вашингтон, збільшуючи військову присутність у Афганістані, розробляв плани, направлені, з одного боку, на зміну характеру військових операцій, а з другого – на коригування зовнішньополітичної стратегії відносин з Афганістаном і Пакистаном. Так, керівник центрального командування для Іраку і Афганістану генерал Д. Петреус (безпосередньо військами США в Афганістані командував генерал С. Маккрістол. – *Б. Г., Ю. Г.*) пропонував покладатися не лише на наступальні військові операції. Важливу роль необхідно відводити "стабілізаційному і підтримуючому

компоненту", що передбачає "створення умов, за яким можна досягти успішного примирення з деякими елементами, які б'ються з ними" [8, с.49–50]. За допомогою підтримки і відновлення позицій місцевих лідерів, пуштунських племінних керівників, Вашингтон мав намір досягти в прикордонних регіонах з Пакистаном прийняттого рівня стабілізації.

Ще з початку своєї діяльності адміністрація Б. Обама приділяла значну увагу на те, щоб оживити економічний розвиток Афганістану. Адже американська теза "Там, де закінчується дороги, там починається Талібан" реально відображає стан речей в цій країні. Відсутність відповідального управління на регіональному рівні, повсюдна корупція, недостатній рівень електрифікації, освіти, забезпечення питною водою, безробіття – усе це вимагає нагальної модернізації Афганістану. Міністр оборони США Роберт Гейтс у цьому зв'язку писав: "Безпосередня військова сила продовжуватиме відігравати роль у довготерміновому зусиллі проти терористів й інших екстремістів. Але ... військові операції повинні бути підпорядковані заходам, що націлені на краще управління, економічні програми, що прискорюють розвиток, і на спроби розібратися зі скаргами невдоволених, з яких рекрутуються терористи" [6, с.29]. Поступові успіхи цих заходів, на думку Гейтса, через певний час приведуть до "дискредитації й поразки екстремістських рухів і їхньої ідеології". Але головний висновок генерала Гейтса полягав у тому, що Афганістан, "незважаючи на великі міжнародні зусилля, ще певний час буде вимагати значних американських військових і економічних зобов'язань" [9, с.29]. У Вашингтоні, напевне, ігнорували досвід Радянського Союзу, який тримав 120 тис. солдат у Афганістані протягом майже десяти років (1979–1989), і врешті-решт програв війну.

Після ретельного і тривалого аналізу ситуації в Афганістані й Пакистані та консультацій з партнерами з НАТО, афганським і пакистанським урядами, членами Конгресу, адміністрація США розробила нову всеохоплюючу стратегію, яку президент Б. Обама проголосив 27 березня 2009 р. Президент підкреслив, що США мають чітку і сфокусовану мету: "підірвати, роззброїти і ліквідувати Аль-Каїду в Пакистані й Афганістані і запобігти їх поверненню в ці країни в майбутньому" [10].

У проголошеній президентом Обамою новій стратегії можна виділити кілька базових елементів. По-перше, регіональний підхід, що розглядає Афганістан і Пакистан разом у боротьбі з Аль-Каїдою і Талібаном. Стратегія більш інтенсивно, аніж у минулому, концентрувалася на співробітництві з Пакистаном і вимагала більш значного збільшення американської та міжнародної економічної й військової підтримки, пов'язаною з пакистанською протидією терору. Стратегія передбачала продовження тристороннього діалогу Сполучених Штатів, Афганістану і Пакистану, посилення обміну розвідувальними даними, військовою співпрацю вздовж кордону, співпрацю у сфері торгівлі, енергетики і економічного розвитку. Усе це направлене на те, щоб, руйнуючи мережу

зв'язків терористів, зменшити їх можливість планувати і здійснювати терористичні атаки.

По-друге, посилення зусиль США і союзників з НАТО у зміцненні обороноздатності Афганістану, за допомогою збільшення кількості американських військових інструкторів на 4 тис. солдат, які тренуватимуть підрозділи афганської армії та сили національної безпеки. Афганські підрозділи повинні бути партнерами військових сил міжнародної коаліції, а не допоміжними силами. Зусилля США і їх союзників повинні були направлені на створення 134-тисячну афганську армію і 82-тисячні поліцейські сили, яким у 2012 р. можна було передати відповідальність за безпеку Афганістану. Зусилля США направляються на розвиток впевнених у собі афганських сил безпеки, які можуть брати ініціативу в контрповстанській і контр-терористичній боротьбі з меншою американською допомогою.

По-третє, використання усіх елементів національної сили США, щоб сприяти більш стабільному, відповідальному і ефективному уряду в Афганістані, який служить афганському народові і може з часом функціонувати, особливо у сфері внутрішньої безпеки, з обмеженою міжнародною підтримкою. Визнавши, що "кампанія проти екстремізму не може досягти успіху лише за допомогою куль і бомб", США поставили за мету направити значно більше ресурсів на цивільні зусилля в Афганістані і Пакистані, на їх економічний розвиток. Уряд Афганістану, підірваний корупцією, має труднощі в забезпеченні основними послугами свого народу. Економіка підкошена швидкозростаючою торгівлею наркотиками, що заохочує криміналітет і фінансує повстанців. Для досягнення безпеки, можливостей і справедливості, не в Кабулі, а в середині провінцій, на думку президента, необхідні сільськогосподарські спеціалісти і педагоги, інженери і законодавці. Особливої уваги потребує створення сільськогосподарського сектора праці; адже в країні проживає 70% сільського населення, безробітна молодь якого найчастіше рекрутується до Талібану. Саме так США можуть допомогти афганському уряду задовольнити свій народ і розвинути економіку, в якій не домінуватимуть заборонені наркотики. Президент Б. Обама підтримав двопартійний законопроект, запропонований сенаторами Керрі і Лугар, що дозволяє використати 1,5 млрд. дол. в рік для особистої підтримки пакистанських людей протягом наступних п'яти років. Він також закликав Конгрес прийняти двопартійний законопроект про створення сприятливих зон для реконструкції в Афганістані і прикордонних регіонах Пакистану. Першочергова увага повинна приділятися соціально-економічному розвитку провінцій, де необхідно співпрацювати з місцевими лідерами, урядовцями Афганістану, міжнародними силами – ISAF, щоб ініціювати процес примирення в кожній провінції.

По-четверте, США в досягненні своєї мети повинні більше спиратися на співпрацю з афганським урядом, партнерами в НАТО, організацією Об'єднаних Націй. Разом з ООН адміністрація створить нову контактну групу для Афганістану і Пакистану, щоб згуртувати усіх

зацікавлених у безпеці в регіоні – союзників по НАТО, центральноазійські країни, країни Перської затоки, Іран, Росію, Індію і Китай [11; 10].

Один із елементів стратегії Обама – співробітництво/примирення з поміркованими талібами. Адже американцям вдалося стабілізувати ситуацію в Іраку після того, як війська коаліції змогли створити співробітництво з супротивниками Аль-Каїди – сунітськими бойовиками. В цьому контексті стратегія Обама була направлена на захист афганського населення і створення умов максимальної безпеки їх життя. Адже причиною зростання популярності талібів стала не сила переконання проповідників-фундаменталістів, а те що в країні зростало невдоволення солдатами із ISAF. Від їх випадкового вогню гинуло багато мирних жителів, що зокрема, негативно відбивалося на рейтингу популярності президента Хаміда Карзая, якого багато афганців вважають американською маріонеткою. Справа ускладнювалася тим, що в цій країні традиційно слабка центральна влада, і уряд Карзая лише формально контролює провінції й племена, які там проживають. У самій країні відбувається постійний міжетнічний конфлікт між пуштунами і узбеками, таджиками, туркменами і хазарійцями, які проживають на півночі Афганістану.

Керівництво США мало намір діяти рішуче, швидко і жорстко, що передбачало досягнення серйозних успіхів у південних і східних провінціях Афганістану. Але великомасштабна наземна операція сил коаліції у прикордонних з Пакистаном провінціях весною-влітку 2009 р., з наміром остаточно розгромити рух талібів і Аль-Каїду, не досягла бажаних результатів, хоч забезпечила певну стабілізацію ситуації в країні і безпеку умов обрання президента Афганістану в серпні 2009 р. (переобраний Х. Карзай. – *Б. Г., Ю. Г.*). У той же час, як відзначав аналітик Макс Бут, який відвідав у жовтні 2009 р. місто Нава на півдні Афганістану, тисяча морських піхотинців, які прибули влітку 2009 р., "вже зробили значні кроки вперед" і звільнили місто від талібів. Але, незважаючи на певні успіхи, в кінці 2009 р. ситуація в Афганістані була невизначеною, що привело до уточнення американської стратегії. Виступаючи 1 грудня 2009 р. у Вест-Поїнті, президент Б. Обама звернувся до нації з закликом виграти "війну необхідності" в Афганістані. У цьому зверненні визначалися уточнення до нової стратегії – "очищення, утримання, побудова і передача" (Clear, Hold, Build and Transfer). Президент Обама зробив афганську війну наріжним каменем своєї політики. Витрати на операцію в Афганістані з року в рік збільшуються – на 2010 р. було заплановано 73 млрд. дол. Нарощувався військовий тиск ISAF на талібів у південних провінціях Афганістану. Після запеклих боїв союзницькі війська разом з афганськими партнерами захопили 50-тисячне місто Маржа в південній провінції Гільменд. Це місто було притулком контрабандистів опіумом і базою талібів, які тероризували прилеглі райони. Відновлення контролю центрального афганського уряду над містом Маржа засвідчило певні позитивні зрушення для союзницьких військ у цьому напрямку. Але втрати США і союзників у живій силі досягли

в середині 2010 р. свого піку, що в результаті негативної компанії в пресі створило враження невдачі політики США в Афганістані.

В американських політичних колах розгорнулися широкі дискусії головним чином навколо двох проблем, що торкалися афганської війни США: про термін початку виведення американських військ із країни після передачі функцій захисту безпеки Афганістану національній армії та внутрішнім силам безпеки, а також про подальшу стратегію і тактику США у війні в Афганістані.

Одним із найбільш уразливих моментів нової стратегії став запланований Бараком Обамою початок виходу американських і союзницьких військ із Афганістану в липні 2012 р. Більшість оглядачів висловлювали сумнів відносно того, що за 16 місяців афганський уряд зможе взяти під свій контроль більшу частину країни. Чітко визначений наперед термін перебування іноземних військ на їхній території спонукає багатьох афганців відмовлятися від підтримки американців і афганського уряду, бо вони бояться, що військові підрозділи коаліції НАТО незабаром покинуть країну, залишивши їх один на один з талібами. Встановлення визначеної дати, хоч і може "підштовхнути" союзників до активізації своїх дій, з другого боку може уявлятися як помилка президента, що дає Талібану і Аль-Каїді чітку картину про наміри США. Це змушуватиме їх посилити опір, щоб запобігти більш швидкому встановленню контролю іноземних військ над територією Афганістану.

Після гострих дебатів американські урядовці почали змінювати свою позицію. Навіть віце-президент США Джо Байден, прихильник невеликої американської військової присутності в Афганістані, почав говорити, що липень 2011 р. буде перехідним періодом, але не обов'язково масовим виведенням військових сил. В інтерв'ю він заявив, що це буде "не більше пари тисяч військ" [12]. Врешті-решт Сполучені Штати офіційно відмовилися від цієї дати. Якщо ще 23 вересня 2010 р. президент Б. Обама, виступаючи на Генеральній Асамблеї ООН, говорив про липень 2011 р. [13], то вже 4 листопада 2010 р. заступник постійного представника США в ООН Р. Дікарло відзначила, що США і міжнародні сили зі сприяння безпеці в Афганістані (ISAF) мають намір передати Афганістану відповідальність за національну безпеку до 2014 р. [14]. Але деякі аналітики відносять цю дату аж до 2016 р.

Відсутність вагомих досягнень у боротьбі з Талібаном і Аль-Каїдою змушує багатьох американських експертів шукати альтернативні шляхи розв'язання проблеми. В серпні 2010 р. група представників Демократичної та Республіканської партій, колишні урядовці, провідні дослідники, журналісти підготували доповідь "Новий шлях вперед: переосмислення стратегії США в Афганістані" [15]. В пресі цей документ отримав назву "план Б". Доповідь критикує афганську війну США, яка коштує американським платникам податків 100 млрд. дол. в рік, що приблизно в сім разів більше ніж річний валовий продукт Афганістану, а тисячі американських і союзницьких солдат було вбито або серйозно поранено.

"Американські інтереси, поставлені на карту в Афганістані, – відзначається в доповіді, – не виправдовують цей рівень жертв".

Експерти вважають, що виправдання президентом Б. Обамою зобов'язань США в Афганістані необхідністю викорінення Аль-Каїди є недостатньо вагомим тому, що присутність Аль-Каїди в Афганістані є незначною; там нараховується приблизно 400 стійких членів Аль-Каїди, які залишаються вздовж афгансько-пакистанського кордону; більшість із них ховається в північно-західних провінціях Пакистану. А тому замість боротьби з терористами афганська війна Америки стала амбіційним і безрезультатним зусиллям у "будівництві держави". "Ми, – відзначають автори доповіді, – загрузли в громадянській війні в Афганістані і ведемо боротьбу за встановлення ефективного центрального уряду в країні, яка давно стала фрагментованою і децентралізованою". А це, на їх думку, "абстрактна мета", яка не є суттєвою для безпеки США.

Конфлікт у Афганістані фактично є громадянською війною за владу, яка включає боротьбу між урядом Карзая і повстанцями руху Талібан, етнічне протистояння між пуштунами, які домінують на півдні, та таджиками і узбеками, які превалюють на півночі країни, суперечності між сільськими регіонами і містом, зокрема в пуштунській общині. Розв'язання цих конфліктів шляхом переговорів, відзначається в доповіді, "зменшить кількість екстремістів більш реально, аніж військові дії". Тим більше, що і сам Талібан не є цілісним рухом і складається з багатьох озброєних груп і індивідуумів, які не мають тісних зв'язків і не обов'язково поділяють фундаменталістську ідеологію видних лідерів Талібана.

Головне положення доповіді полягало в тому, що "інтереси Америки не вимагають військової перемоги над Талібаном" [16].

Група експертів рекомендувала зменшити і врешті припинити військові операції в південному Афганістані і зменшити американську військову присутність, а також зосередитись на боротьбі з осередками Аль-Каїди в регіоні. При цьому посилалися на думку колишнього держсекретаря США Генрі Кіссінджера: "Афганістан ніколи не упокорювався іноземними силами".

Проти так званого "плану Б" виступило багато аналітиків, головним чином, прихильників адміністрації Б. Обама. Одним із найактивніших критиків цього плану і прихильником стратегії Б. Обама став старший дослідник з питань національної безпеки в Раді міжнародних відносин – відомого центру зовнішньополітичних досліджень – Макс Бут. "Ідея, що ми можемо укласти сприятливу угоду з Талібаном – найбільш популярна і дискутована в плані Б, – пише М. Бут, – є особливо далекою від реалізації" [12]. Незважаючи на можливі переговори між представниками президента Х. Карзая і представниками керівництва Талібана, "є мало підстав думати, що повстанці хочуть скласти зброю і стати мирним опозиційним партнером". М. Бут наводить слова директора ЦРУ Л. Панетти, який 28 червня 2010 р. заявив: "Ми не бачимо свідчень, що вони (таліби. – Б. Г., Ю. Г.) дійсно зацікавлені в примиренні, за якого вони б склали зброю,

порвали з Аль-Каїдою, і вони б намагалися стати членами цього суспільства". Тому, робить висновок американський аналітик, для того щоб Талібан склав зброю, "необхідно завдати по ним більше військових ударів".

Варто відзначити, що, незважаючи на певні "миролюбні" нюанси в стратегії відносно Афганістану, Б. Обама протягом перших двох років свого президентства постійно демонстрував підтримку амбіційним військовим зусиллям. Свідченням цього стало і призначення в червні 2010 р. 4-х зіркового генерала Д. Петреуса на місце С. Маккрістола, що не передбачало швидкого виведення американських військ із цієї країни. Адже ще раніше, генерал Петреус, акцентуючи увагу на невійськових зусиллях відносно повстанців Талібану, наголошував, що "прогрес у примиренні найбільш вірогідний, коли ти знаходишся на позиції сили" [8, с.49].

Не дивно, що кількість американських військ у Афганістані в кінці серпня 2010 р. збільшилась до 100 тис. осіб [12]. Адміністрація Б. Обами повинна рахуватися з тим, що для союзників по НАТО війна в Афганістані стала обтяжливою. Данія вже вивела свої війська з Афганістану, Канада і Нідерланди заявили про своє виведення військ в 2011 р., Польща в 2012 р., Велика Британія – в 2015. За таких обставин адміністрація Б. Обами готується до подальшої активізації військових операцій проти повстанців Талібану і осередків Аль-Каїди, зокрема, в південній провінції Кандагар. Прагнення до військового успіху в Афганістані адміністрація Б. Обами пояснює тим, що здатність США вирішувати майбутні конфлікти буде залежати від їх поведінки в сучасних конфліктах. "Говорячи відверто, – стверджував міністр оборони США Р. Гейтс, – невдача, або те, що буде розглядатися як невдача в Іраку чи Афганістані, буде згубним ударом по довірі до США, як серед друзів і союзників, так і серед потенційних ворогів" [9, с.28].

Література

1. **Nomination** Hearing to be Secretary of state Hillary Rodham Clinton [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.state.gov/secretary/rm/2009a/01/115_196.htm.
2. **Obama** B. Renewing American Leadership [Електронний ресурс] / B. Obama // Foreign Affairs. – 2007. – July/August. – Режим доступу: http://www.foreignaffairs.org/20070701faessay86401-p30/barrack_obama
3. **Agenda**. Foreign Policy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.whitehouse.gov/agendaforeign_policy.
4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.state.gov/secretary/rm/2009a/03/120068.htm>.
5. **Statement** by President on Afghanistan [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.whitehouse.gov/the_press_office/statetement_by_the_President_on_Afghanistan.
6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.foreignaffairs.com/articles/64925/milton-bearden/obamas-war>.
7. **Fick** N. C., How win a losing war / N. C. Flick, J. A. Nagl // Foreign Policy. – 2009. – January/February.
8. **The** general's next war // Foreign Policy. – 2009. – January/February.
9. **Gates** R. M. A balanced strategy / R. M. Gates // Foreign Affairs. – 2009. – Vol.88. – №1. – January/February.
10. **White** House blog. A

new strategy for Afghanistan and Pakistan [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.whitehouse.gov/blog/09/03/27/A-new-Strategy-for-Afghanistan-and-Pakistan>. 11. **What's** New in the strategy for Afghanistan and Pakistan [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.whitehouse.gov/the_press_office/what's-new-in-the-strategy-for-Afghanistan-and-Pakistan/. 12. **Boot M.** Afghanistan: the case for optimism / [Електронний ресурс] / М. Boot. – Режим доступу: <http://sfr.org/publication/22878/afghanistan.html>. 13. **Remarks** of President Barrack Obama to the UN General Assembly – as prepared to delivery [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unausa.org/da/obama>. 14. **Statement** by Ambassador Rosemary Di Carlo, U.S. deputy permanent representative, on the General Assembly resolution on situation in Afghanistan [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://usun.state.gov/statements/2010>. 15. **A new way forward: rethinking U.S. strategy in Afghanistan.** Report of the Afghanistan study group [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.afghanistanstudygroup.org>. 16. **Innocent M.,** Escaping the "graveyard of empires". A strategy to exit Afghanistan [Електронний ресурс] / М. Innocent, G. Carpenter. – Режим доступу: http://www.cato.org/publ_display.php?pub_id=10533.

Гончар Б. М., Гончар Ю. Б. Война США в Афганістані і адміністрація Б. Обами

В статті аналізується війна США і міжнародної коаліції в Афганістані з 2001 г. Основне внимание уделяется афганской стратегии администрации Б. Обамы.

Ключевые слова: США, война в Афганістані, адміністрація Б. Обами.

Гончар Б. М., Гончар Ю. Б. Війна США в Афганістані і адміністрація Б. Обами

У статті аналізується війна США і міжнародної коаліції в Афганістані з 2001 р. Основна увага приділяється афганській стратегії адміністрації Б. Обами.

Ключові слова: США, війна в Афганістані, адміністрація Б. Обами

Gonchar B., Gonchar Yu. The USA's war in Afghanistan and the B. Obama administration

The article presents analysis of the USA and international coalitions' war in Afghanistan from 2001. The main attention is devoted to the B. Obama administrations' Afghan strategy.

Keywords: the USA, the war in Afghanistan, B. Obama administration.